

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan tehtävänä on järjestää kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut sisältäen taiteen perusopetuksen sekä vapaan sivistystyön palvelut. Kulttuuri ja vapaa-aikalautakunta vastaa kaupungin kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan suuntaviivojen määrittelystä ja ohjauksesta. Lautakunta toimii ehkäisevästä päihdetyöstä vastaavana kuntalain mukaisena toimielimenä.

Lautakunnan alainen toiminta koostuu kahdesta palvelukokonaisuudesta, jotka ovat kulttuuri sekä liikunta- ja nuorisopalvelut. Lautakunnan toimintaan kuuluu myös osa palvelualueen yhteisten toimintojen kokonaisuudesta, mikä on kohdistettu Sivistyspalvelujen palvelualueen kahdelle lautakunnalle. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kokonaisuudessa yhteiset palvelut sisältävät hyvinvoinnin ja terveyden, osallisuuden ja yhteisöllisyyden sekä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämistyön. Uusi Hyvinvoinnin kehitysohjelma sisältyy kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan talousarvioon.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut ovat kunnalle lainsäädännössä määritellyjä tehtäviä. Kulttuuripalveluissa sekä liikunta- ja nuorisopalveluissa kunnalla on suuret mahdollisuudet itse määrittellä palvelujen sisältö ja laajuus.

Toimintaympäristön muutokset

Tampereen kaupungin kasvu jatkuu väestönlisäyksen perustuessa kuntien välisen muuton ja maahanmuuton voittoon. Nettomaahanmuutto Tampereelle on ollut tasaisessa kasvussa. Muunkielisten määrä on tällä hetkellä noin yhdeksän prosenttia väestöstä. Muunkielinen väestö ei ole jakautunut tasaisesti kaupungin sisällä, vaan kaupunginosien välillä osuus vaihtelee alle 10 prosentista yli 20 prosenttiin. Myös ikääntyneen väestön osuuden kasvu jatkuu samalla, kun syntyvyys on vähentynyt.

Kasvavan asukasluvun ja muuttuvan väestörakenteen lisäksi asiakasodotukset ja palvelujen käyttötavat erilaistuvat ja palveluja on tarve kohdentaa ja muotoilla tarkemmin erilaisille käyttäjille. Elämysten, yhdessä olemisen ja sosiaalisen pääoman merkitys yhteiskunnassa on korostunut. Kulttuurin ja vapaa-ajan kohteissa tämä näyttäytyy kasvaneina kävijämäärinä ja asiakasodotuksina.

Lasten ja nuorten mielenterveyden ja hyvinvoinnin lisääntyneisiin haasteisiin vastaaminen on koko kaupungin ja Pirkanmaan hyvinvointialueen yksi keskeisimmistä yhteisistä tehtävistä. Hyvinvointialueen aloitettua on edelleen tärkeää varmistaa toiminnan jatkuvuus yhdyspinnoilla liittyen erityisesti hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämiseen, varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetukseen, kulttuuriin ja liikuntaan sekä nuorisopalveluihin. Palvelujen sujuvuutta ja jatkuvuutta yhdyspinnoilla varmistetaan vuoden 2024 aikana jatkamalla yhteistyötä arjen toimintaympäristöissä, verkostoissa ja erilaisissa työ- tai ohjausryhmissä.

Valtion rahoituksen väheneminen ja rakenteelliset uudistukset vähentävät paitsi kaupungin valtionosuuksia, myös uhkaavat useiden avustusyhteisöjen toiminnan mahdollisuuksia. Yhteisöjen toimintaa hankaloittava pula toimintatiloista jatkuu edelleen.

Rakennusten kuntoon liittyvät ongelmat hankaloittavat kulttuurin sekä liikunnan ja nuorison palveluryhmien toimintaa ja tulevaisuuden suunnittelua.

Toimintaympäristöstä on myös havaittavissa positiivisia ilmiöitä. Koronan jälkeen tarve sosiaaliselle kanssakäymiselle ja palvelujen sekä sisältöjen pariin on ollut suuri. Hyvinvointikyselyn tulosten mukaan tamperelaiset kokivat elämänlaatunsa, taloudellisen tilanteensa ja terveytensä aikaisempaa paremmaksi. Myös omaa asuinalueita pidettiin turvallisempina ja viihtyisämpinä kuin kaksi vuotta sitten. Toisaalta yksinäisyyden kokeminen ja psyykkisesti merkittävästi kuormittuneiden osuus eivät ole juuri vähentyneet koronavuosista.

Sivistyspalvelujen palveluverkkosuunnitelmat linjaavat tulevaisuuden tarpeita ja investointeja. Palveluverkon osalta ennakoitaan tulevaa palvelutarvetta sekä huolehditaan siitä, että palveluverkko mahdollistaa terveelliset ja turvalliset olosuhteet kaikille käyttäjille. Perusparannusten yhteydessä huomioidaan myös mahdolliset väistötilat ja niiden ketjutukset, jotta vältetään ylimääräisiltä väistötilakustannuksilta. Palveluverkkosuunnitelmien ja rakennushankkeiden lähtökohtana ovat tilojen muuntojoustavuus ja monikäyttöisyys sekä omatoimikäytön mahdollistaminen, jolloin palveluverkkoja ja tilankäyttöä saadaan tehostettua.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2024 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen strategiaan 2030 ja sen pohjana olevaan Kalervo Kummolan pormestariohjelmaan. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalle kohdistuu vuonna 2024 yhteensä yhdeksän sitovaa toiminnan tavoitetta.

VALTUUSTOKAUDEN TAVOITE	TALOUSARVIOTAVOITE 2024
Tamperelaisten koettu hyvinvointi on parantunut	Aikuisten päihteiden omakäytön koettu haittaavuus on vähentynyt vuoteen 2022 verrattuna (12,7 %)
Kaupunkilaisten hyvinvointi ja terveys on parantunut ja sen edistämistyö vahvistunut	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö on vahvistunut edelliseen vuoteen verrattuna
	Tamperelaisten liikkuminen ja harrastaminen on lisääntynyt keskeisissä kohteissa edelliseen vuoteen verrattuna
Turvallisuus on parantunut ja turvallisuudentunne vahvistunut	Lasten ja nuorten turvallisuudentunne esiopetuksesta toiselle asteelle on vahvistunut ja kiusaaminen vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna
Osallisuus on vahvistunut	Osallistumismahdollisuuksien tunnettuus on kasvanut vuoteen 2022 verrattuna ja käyntimäärät osallistumisalustoilla ovat kasvaneet edelliseen vuoteen verrattuna

Yhteisöllinen toiminta on lisääntynyt ja yksinäisyys on vähentynyt	Kokemus asuinalueen yhteisöllisyydestä ja auttamishalusta on vahvistunut vuoteen 2021 verrattuna (ka yhteisöllisyys 3,0 ja ka auttamishalu 2,4)
Elämystalous ja luovat alat ovat vahvistuneet	Kävijämäärät keskeisissä kohteissa ovat kasvaneet edelliseen vuoteen verrattuna
	Yleisarvosana Tampereesta tapahtumia ja kulttuuria tukevana ja edistävänä kaupunkina on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna
Esimiestyö on vahvistunut ja henkilöstön työhyvinvointi on parantunut	Työntekijäkokemus on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna

Talous

Talousarviovalmistelussa on huomioitu kunta-alan palkankorotukset ja muu kustannustason nousu sekä uusien ja peruskorjattujen tilojen aiheuttama merkittävä vuokratilakustannusten kasvu. Lisäksi on varauduttu mm. taidekaaritoiminnan laajentamiseen sekä nuorisopalvelujen ja liikuntaolosuhteiden vahvistamiseen. Talousarviossa esitetään palvelujen toimintamenot aiempaa tarkemmalla tasolla. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan talousarvioon sisältyy kaupunginvaltuustoon nähden erikseen sitova uusi Hyvinvoinnin kehitysohjelma. Nettomenojen kasvu on 9,1 milj. euroa (+8,8 %) kuluvaan vuoteen muutettuun talousarvioon verrattuna.

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2022	Muutettu TA 2023	TA 2024
Toimintatulot			
Myyntitulot	3 521	2 869	2 914
Maksutulot	10 139	9 993	10 093
Tuet ja avustukset	1 807	1 691	1 572
Vuokratulot	966	1 234	1 233
Muut toimintatulot	771	713	709
Toimintatulot yhteensä	17 204	16 499	16 521
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-41 062	-44 663	-46 564
Palvelujen ostot	-14 521	-15 099	-16 202
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 363	-4 706	-4 875
Avustukset	-15 647	-19 024	-19 124
Vuokramenot	-33 816	-35 442	-41 168
Muut toimintamenot	-1 044	-1 183	-1 342
Toimintamenot yhteensä	-111 394	-120 116	-129 275
Toimintakate	-94 190	-103 617	-112 754
Rahoitustulot ja -menot	-5	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-3 512	-4 425	-4 979
Tilikauden tulos	-97 706	-108 042	-117 733

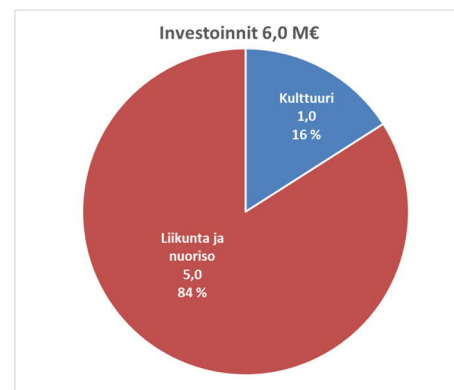
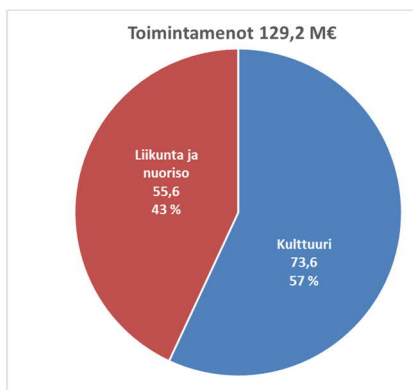
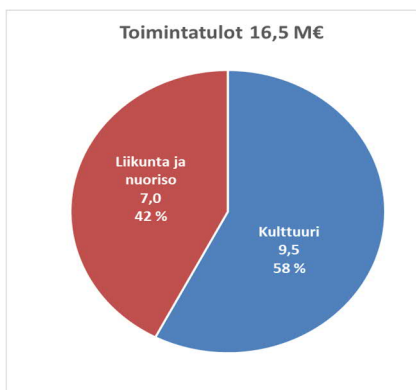
* Edellisten vuosien tiedot eivät ole täysin vertailukelpoiset sivistyspalvelujen yhteisten erien kohdistusmuutoksista johtuen.

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2022	Muutettu TA 2023	TA 2024
Investointimenot	-4 565	-12 982	-5 950
Rahoitusosuudet	20	0	0
Nettoinvestoinnit	-4 545	-12 982	-5 950

Sitovat erät

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	16 521	-128 700	-112 179
Hyvinvoinnin kehitysohjelma		-500	-500
Hiedanranta		-75	-75

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	-5 950	0	-5 950

Kulttuuri

Palvelukokonaisuudessa vastataan laissa kunnille osoitettujen kulttuuri- ja kirjastopalvelujen järjestämisestä. Lisäksi järjestetään valtiosuoksiin oikeuttavia, kaupungin kulttuurielämän ja vetovoiman kannalta merkittäviä museo-, orkesteri-, taiteen perusopetus- ja vapaan sivistystyön palveluja näitä ohjaavien lakien määrittelemällä tavalla. Opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämällä museoilla ja kirjastoilla on lakisääteisiä valtakunnallisesti rahoitettuja tehtäviä, joita Tampereella toteuttavat kaupunginkirjasto sekä Tampereen museot. Tampereen seudun työväenopisto tuottaa vapaan sivistystyön palvelut myös Ylöjärvelle kaupunkien välisen sopimuksen mukaisesti. Oman toiminnan lisäksi palveluja mahdollistetaan avustuksilla.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Palveluryhmän toiminnan keskiössä on laadukas työ sisältöjen ja asiakkaiden parissa viime vuosia värittäneiden muutosten ja poikkeusolojen jälkeen. Perustyön ohella tavoitteena on vahvistaa yhdenvertaisuutta ja kulttuuritoimijoiden toimintaedellytyksiä ja löytää ratkaisuja kulttuurin tilahaasteisiin.

Toiminnassa pyritään löytämään keinoja ei-käyttäjien tavoittamiseen ja kulttuurin alueellisen yhdenvertaisuuden lisäämiseen. Haastavassa taloudellisessa tilanteessa olevien kulttuuriosallisuutta vahvistetaan vakiinnuttamalla Kaikukortti-toiminta. Kulttuurikasvatusohjelma Taidekaarta laajennetaan 3-4 -vuotiaisiin. Kotouttavaa kulttuuritoimintaa vahvistetaan. Yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa kehitetään. Työtä ekososiaalisen sivistyksen teemojen parissa jatketaan.

Kasvavia asiakasmääriä pyritään palvelemaan entistäkin paremmin asiakaspalvelua, asiakaskokemusta ja markkinointia kehittämällä. Museoiden ja orkesterin ohjelmistossa nähdään valtakunnallisesti ja kansainvälisesti kiinnostavia avauksia. Tampereen seudun työväenopisto juhlistaa 125-vuotista historiaansa seminaarisarjalla. Kirjasto on mukana valtakunnallisen e-kirjaston valmistelussa. Piki-kirjastojen yhteistoimintaa ja tavoitteita tarkastellaan suhteessa Tampereen kaupunginkirjaston alueelliseen kehittämistehtävään. Palveluryhmä osallistuu valtakunnallisen sivistyksen teemavuoden toteutukseen ja valmistelee tulevien vuosien juhlavuosia. Operaatio Pirkanmaa -projekti päättyy ja huipentuu katukuvassa näkyvään mittavaan Pirkanmaan yhteiseen yhteisötaideteokseen.

Palveluverkon kehittämistä jatketaan syksyllä 2023 hyväksyttävän palveluverkkosuunnitelman mukaisesti. Tullikamarin ja Nekalan koulun remonttien jälkeiseen aikaan valmistaudutaan käynnistämällä operaattorikilpailutukset. Museoiden ja kokoelmakeskuksen tilaratkaisuja edistetään. Hiedanrannan kulttuuritilakokonaisuuden suunnittelu etenee. Härmälän kirjasto on suljettu remontin vuoksi, ja Kuuselakeskuksen varausten noutopiste ja kirjastoauton pysäkki korvaavat palvelua alueella.

Palveluryhmä osallistuu tiiviisti kaupungin kehittämisohjelmien toteutukseen. Keskeisiä kehittämiskokonaisuuksia ovat Elämystalouden kehitysohjelma, hyvinvointiohjelma, Viiden keskusta sekä älykaupunki kaupunkilaisille -kehitysohjelma. Organisaation kehittämistä jatketaan tukemaan toiminnan vaikuttavaa ja taloudellista järjestämistä. Erityisenä kehittämisalueena ovat hallinnon prosessit ja henkilöstöjohtamisen tukeminen. Kulttuuripalvelujen kustannus- ja toimintatietoa kehitetään kuuden suurimman kaupungin uudella yhteistyöprojektilla.

Palvelujen toimintamenot

Palvelu	Toimintamenot*, 1 000 euroa
Avustukset ja muu tuotanto Kulttuuri	18 136
Avoimet kirjastopalvelut	12 010
Museoiden näyttelypalvelut	11 834
Konsertit ja muu tapahtumatoiminta	8 896
Vapaan sivistystyön palvelut	4 575
Kirjaston kokoelmapalvelut	2 953
Lastenkulttuuripalvelut	1 502
Kulttuurin projektit	941
Hakeutuvat kirjastopalvelut	1 230
Maakuntamuseo- ja kulttuuriympäristöpalv	1 070
Museoiden kokoelmapalvelut	5 355
Kulttuuritalot ja tapahtumat	1 774
Taiteen perusopetus	792
Musiikkijuhlat	673
Tallenteet ja streamaukset	468
Kirjastojen alueellinen kehittäminen	321
Aluetaidemuseotoiminta	276
Kohdennetut kulttuuripalvelut	715
Kulttuurin tekijöiden tukeminen	105
Yhteensä	73 626

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan. Sisältää Kulttuurin palveluryhmälle kohdistetut Sivistyspalvelujen yhteiset erät, yht. 3,3 milj. euroa.

Talous

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu	
	TA 2023	TA 2024
Toimintatulot	9 448	9 520
Toimintamenot	-71 046	-73 626
Toimintakate	-61 597	-64 106

Investoinnit (1 000 euroa)	Muutettu	
	TA 2023	TA 2024
Investointimenot	-1 802	-950

Liikunta ja nuoriso

Palvelukokonaisuuden tehtävä on tamperelaisten aktiivisen elämäntavan edistäminen. Palvelukokonaisuus vastaa liikunta- ja nuorisolaissa kunnalle osoitettujen liikuntapalvelujen ja nuorisotyön järjestämisestä. Sisä- ja ulkoliikunnan olosuhteilla sekä liikunnan ohjauksella mahdollistetaan asukkaiden omaehtoinen liikkuminen, seurojen yhteisöllistä harjoitus- ja kilpailutoimintaa sekä liikunnan ja kulttuurin tapahtumia. Toiminta-avustuksilla tuetaan tamperelaisten järjestöjen toimintaedellytyksiä. Nuorisotyön tavoitteena on edistää yhdenvertaisuutta, osallisuutta, vaikuttamismahdollisuuksia ja nuorten edellytyksiä toimia yhteiskunnassa sekä tuottaa matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksia ja toimintaa vapaa-ajalla.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Liikuntaolosuhteita parannetaan vuoden 2024 aikana merkittävästi. Tammelan stadion otetaan käyttöön, Kaupin pesäpallo- ja hiihtostadionin oheistilat valmistuvat ja koko alueen kehittäminen jatkuu, Hakametsän Sport Campuksen suunnittelutyö etenee ja ensimmäiset maasiirtotyöt mahdollisesti alkavat. Tekojäät Hervantaan ja Lielahteen otetaan käyttöön. Hervannan jäähallin remontti valmistuu. Vuoden 2024 merkittävin tapahtuma on nuorten U18 koripallon EM-kilpailut. Tapahtumissa palveluryhmän vastuulla on laadukkaiden olosuhteiden luominen kisajärjestäjien käyttöön. Lisäksi erilaiset konsertit monipuolistavat liikunnan olosuhteiden käyttöä eri puolilla kaupunkia.

Vuonna 2024 uudet nuoriso-ohjaajien vakanssit mahdollistavat mm. nuorisotyön käynnistämisen Vuoreksen alueella sekä Koskikeskuksen uuden nuorisotilan toiminnan käynnistämisen. Lisäksi avauksia tehdään toiselle asteelle koulunuorisotyön kehittämiseksi ammatillisella puolella. Etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta laajenee.

Liikunnan ja nuorison matalan kynnyksen harrastustoiminnan avustuskokonaisuus muutetaan ympärivuotiseksi.

Liikunta- ja nuorisopalvelujen varaus- ja hinnoittelutoimintaa kehitetään vuoden 2024 aikana entistä asiakasystävällisemmäksi ja selkeälukuisemmaksi.

Palvelujen toimintamenot

Palvelu	Toimintamenot*, 1 000 euroa
Sisäliikuntapalvelut	13 087
Ulkoliikuntapalvelut	13 899
Uimahallipalvelut	10 029
Jäähallipalvelut	7 595
Kasvatuksellinen ohjaustoiminta	3 372
Harrastaminen ja omaehtoisen toiminnan tukeminen	2 439
Avustukset ja muu tuotanto Liikunta ja nuoriso	2 340
Sosiaalinen vahvistaminen	2 123
Liikunnan ohjauspalvelut	766
Yhteensä	55 649

* Palvelujen toimintamenot ovat laskennallisia ja ne tarkentuvat vuosisuunnitelmaan. Sisältää Liikunta ja nuoriso palveluryhmälle kohdistetut Sivistyspalvelujen yhteiset erät, yht. 2,5 milj. euroa

Talous

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu	
	TA 2023	TA 2024
Toimintatulot	7 051	7 001
Toimintamenot	-49 071	-55 649
Toimintakate	-42 020	-48 648

Investoinnit (1 000 euroa)	Muutettu	
	TA 2023	TA 2024
Investointimenot	-11 180	-5 000